

[illegible]

Izhaja dvakrat na mesec ter stane za vse leto 1 K 60 v., za pol leta 1 K. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 16 v. če se enkrat tiska; 24 v. če se dvakrat, in 30 v. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Cerkev in narodnost.

Kdor se je količikaj seznanil z vodilnimi načeli klerikalizma, ki vlada danes kakor že stoletja sem vse katoliško cerkev, kdor je le površno spoznal grobo dijozne njegove naklepe, tisti čisto izbenih dvomov glede stališča, ki ga zavzema katoliška cerkev napram narodnostnemu vprašanju.

Katoliška cerkev vidi v narodnostnem gibanju največjo nevarnost za svoje stremljenje po univerzalnem gospodstvu. Sprijaznila se je tekom stoletij ali resno ali vsaj na videz z raznimi političnimi in socialnimi premembami, samo z narodnostnimi prizadevanji se ni sprijaznila in se ne bo, dokler se sploh ne odreče njenim posvetnim ciljem. To stališče, ki je popolnoma naravna in logična posledica klerikalizma, je zavzela cerkev že v začetku 13. stoletja, ko je začela pravo vojno zoper »ljubezen do rodne zemlje« (amor soli natalis) in ostala mu je zvesta do današnjih dni. Nikjer se to tako jasno ne vidi, kakor v duhovniških učnih zavodih. Tam velja načelo, da je gojence kar mogoče temeljito odtujiti domovini in celo sorodnikom, tam se raznarodovanje tako sistematično neguje, da se celo raba materinega jezika omejuje. V tem oziru je značilno, kar je dejal francoski jezuvit Juveney, da je namreč duša v nevarnosti, če človek svoj materni jezik neguje. Sicer pa je stališče katoliške cerkve najbolje označeno v tistem skupnem pastirskem listu, ki so ga svoj čas izdali avstrijski škofje, in v katerem so razliko v jezikih proglasili kot posledico babilonske zmešnjave ter ljubezen do domovine in do lastnega naroda proglasili kot smrtni greh.

Ni menda treba posebe pripominjati, da se nobena narodna stranka s tem stališčem ne more sprijazniti in da je stranka, ki stoji v narodnostnem oziru na stališču katoliške cerkve, izdajalka in sovražnica svojega naroda.

Sedaj se je sam poglavar katoliške cerkve oglasil v zadevi narodnostnega vprašanja v Avstriji in, četudi v previdnih besedah in z diplomatično obzirnostjo, ponovil to staro stališče katoliške cerkve. Vsled tožba olomuškega nadškofa glede težav, ki mu jih delajo narodnostni boji, je papež Leon XIII. poslal vsem češkim in moravskim škofom apostolsko pismo, ki ni samo teoretičnega, nego tudi praktičnopolitičnega pomena.

Papež pravi v tem svojem pismu, da negovanje materinščine, ako se giblje v gotovih mejah, čicer ni grajevredno (Op. ured.: Hvalevredno pa tudi ne!), a le dokler skupna korist

države ne trpi. Narodnostne razmere v naši državi so danes pač take, da se papež ni smel tako brezobzirno izreči, kakor so to svoji sovražniki storili avstrijski škofje. Vendar pa je na skupnem pastirskem zboru v Vatikanu iz tega, kar je povedal, se vidi, kako prezira pomen narodnosti in kako narodnostne boje ne smatra za družega nič, kakor za malenkostne, državi škodljive »prepire«. To se do pičice strinja z načelnim stališčem katoliške cerkve, kakor smo je prej označili, in bi mi radi tega papeževega pisma ne izgubljali dosti besed, ako bi ne obsegalo to pismo še nekaj družega, kar naj si vtaknejo za zrcalo zlasti tisti, ki smatrajo duhovščino kot poklicane voditelje, ali vsaj nesebične sobojevnike v borbi za politično, kulturno in gospodarsko osamosvojenje slovenskega naroda.

Kratki smisel papeževih besed je ta, da se duhovščini prepoveduje, vtikati se v narodnostne »prepire« (Op. uredništva: Najplemenitejše prizadevanje, ki more prešinjati kak narod, se imenuje »prepir«!), in da se jim naroča skrbeti za to, da se v semeniških gojen-
cem »pravočasno iztrgajo kali prepиров (zaradi narodnosti) iz src«. Duhovniki naj se ne družijo niti s to, niti z ono narodno stranko. Duhovščino narodnost nič ne briga, ker nima s cerkvijo, z vero in s posmrtnim življenjem nikake zveze.

Papež sicer priznava, da je priroda vsadila v srce čut za narodnost, ali papež neče, da bi se ta čut gojil, da bi se razvijal do popolnosti, papež neče, da bi se narodi dvignili do suveréne politične kulturne sile, kar je smoter vsega narodnostnega gibanja, ampak hoče, da naj se ta čut zatre, četudi ga je vsadila v srca narava, torej božja previdnost.

Tudi to naročilo se popolnoma strinja s starodavnim stališčem katoliške cerkve, ki je vedno delala na to, da se ne le iz src njenih služabnikov, ampak sploh iz src vseh narodov iztrgajo »kali prepirov«, to se pravi, ljubezen do rodne zemlje in do materinščine. Papež je izdal to naročilo sedaj zaradi tega, ker se je na Češkem in Moravskem mnogo duhovnikov z vso vnemo oklenilo gibanja svojega naroda.

Novega torej papeževa poslanica ne obsega čisto nič. Papež se ni ne za las oddaljil od prдавne tradicije klerikalnega brezdomovinstva.

Kake posledice bo imelo papežev
naročilo na Češkem in na Moravskem, kjer
je mej duhovščino nastalo krepko, strogo-
narodno reformatorično gibanje, in kjer je
duhovščina sploh še prešinjenega narod-
nega duha, se pač kmalu pokaže. Za nas
Slovence ne bo imela ta poslanica
nobenih nasledkov, ker je naša du-

hovščina že danes taka, kakor hoče papež, da naj bo, namreč brezdomovinska. Naša duhovščina — izvzemši nekaj posameznikov, katerih pa je tako malo, da ne pridejo v poštev — že davno nima ne smisla, ne srca za naša narodnostna prizadevanja. Koder se sploh dela narodno, tam stori to samo, da laglje in uspešneje varuje koristi klerikalizma, da ljudstvo laglje ohrani v podložnosti. Za našo narodno stvar jej ni nič, zanje ne stori nič realnega in tudi nikdar ne bo, ker jej tudi po cerkvenih ukazih za narodne zadeve ne sme nič biti. Da taki ljudje niso poklicani za voditelje ljudstva v boju za njegovo narodno, gospodarsko in kulturno emancipacijo, je pač jasno, kakor beli dan, le žal, da na Slovenskem vzlic vsem bridkim izkušnjam še vedno ni zmagalo to spoznanje.

Kranjski deželni zbor.

Dne 30. decembra je imel dež. zbor sejo, poglavitno v ta namen, da sklene začasno nadaljno pobiranje dosedanjih doklad.

Zasedanje je otvoril deželni predsednik baron Hein, ki je deželnemu zboru priporočal mirno in stvarno delovanje.

Deželni glavar Detela je pozdravil dež. zbor in posebno opozarjal na pametno in previdno gospodarstvo prejšnjih deželnih zborov. Nobena dežela ni tako previdno gospodarila, kakor kranjska, četudi rasejo stroški od leta do leta, vendar izhaja dežela vsled modrega gospodarstva. Leta 1877. so znašale deželne doklade 57 odstotkov, danes pa znašajo samo 40 odstotkov, kar je gotovo velik napredek.

Po poročilu posl. Grassellija se je potem sklenilo pobirati dosedanje doklade začasno tudi še naprej, dokler deželni zbor ne dožene rednega proračuna. Pri tej priliki se je klerikalcem zdelo potrebno uprizoriti veliko rabuko, ki pa se je zanje prav nesrečno končala.

Vzlic opominom cesarjevega zastopnika in vzlic hvali, ki jo je deželni glavar izrekel o dež. gospodarstvu, je dr. Žlindra surovo, kakor kak pijan žganjar, napadel dež. odbor in posebno dr. Tavčarja, češ, da dež. odbor z denarjem pristransko ravna.

Šusteršičev neotesani nastop je povzročil tak vihar, kakor ga še ni bilo v kranjskem dež. zboru. Napredni poslanci so Šusteršiču take povedali, kakor jih je slišal v državnem zboru tisti dan, ko so ga tako rekoč z brcami nagnali, da ni vreden sedeti mej dostojnimi poslanci. V dež. zboru je bil tak vihar, da Šusteršič dolgo časa sploh ni mogel govoriti. Na-

predni poslanci ga niso pustili, dokler ni dr. Tavčar rekel, naj se ga pusti govoriti.

Ko je končno nastal mir, se je pa začelo moralično klofutanje dr. Šusteršiča.

Prvo zaušnico je dal Šusteršiču dež. predsednik baron Hein.

Drugo zaušnico mu je dal dež. glavar Detela. Ta je sam klerikalec, a kot poštenjak ni hotel potegniti s Šusteršičem, ampak je tega na laž postavil, češ, dež. odbor postopa popolnoma pravično in nepristransko.

Tretjo zaušnico je Šusteršiču dal dr. Tavčar, ki je z ogorčenjem zavrnil Šusteršičeva natolcevanja in povedal, da je Šusteršič zadnji človek, ki bo njega učil poštenosti.

Četrto zaušnico je Šusteršiču dal župan Hribar, ki je dokazal, da tri četrtine vseh deželnih doklad plačujejo liberalci.

Peto zaušnico je Šusteršiču dal posl. Grasselli, ki je pojasnil, da klerikalci zategadelj vpijejo na deželni odbor, ker ga nimajo v svojih rokah. Klerikalci bi radi deželni denar porabili za svoje strankarske namene, a ker tega ne morejo, zato pa napadajo dež. odbor, ki postopa vestno in ravna z denarjem popolnoma nepristransko.

S tem je bilo končano moralično klofutanje dr. Šusteršiča.

Dež. zbor je potem na predlog barona Švegelna dovolil 60.000 K za napravo ceste skozi Selško dolino do Podbrda in izvršil razne volitve.

Pri volitvi v dež. odbor je Šusteršič zopet grdo pogorel. Hotel je izpodriniti dosedanjega dež. odbornika Povšeta in spraviti na njegovo mesto njegovega pomočnika dr. Švajcerja, ki je sicer že plešast, pa še sedaj nima skušenj, da bi mogel postati advokat, in ki se zaradi tega peha, da bi kje drugje dobil košček kruha. Mej klerikalci je nastal hud boj, kdo da postane dež. odbornik, in naposled je vendar zmagal Povše.

V deželni odbor so bili izvoljeni poslanci dr. Šafer, dr. Tavčar, Grasselli in Povše, torej trije liberalci in en sam klerikalec. Če je dr. Šusteršič upal, da si bodo konsumski kaplanje in ožlindrani poštenjaki z deželnim denarjem bisage polnili, so se grdo zmotili. Sestava novega deželnega odbora je porok, da se to ne zgodi.

Zasedanje dež. zbora je bilo še tisti dan preloženo in se bo nadaljevalo še le na spomlad.

Politični pregled.

Notranji položaj. Stopili smo v leto, v katerem mora biti rešena cela vrsta najvažnejših zadev: 1.) Nagodba z Ogrsko. 2.) Trgovinske pogodbe z različnimi državami. 3.) Zakon o uredbi armade. Ako bi se pokazalo, da državni zbor teh zadev neče urediti ali da jih tako neče urediti, kakor želi vlada, potem se najbrž zgodi, da bo državnemu zboru konec. Novo leto, v katero smo vstopili, nam torej gotovo prinese važnih odločitev.

Deželni zbori se vsi končali svoje delo in se zopet razšli. V Češkem dež. zboru se je pokazalo, da res nič upanja ni, da bi se mej Čehi in mej Nemci mogla doseči taka sprava, vsled katere bi bilo upati na redne razmere v državnem zboru.

Nemčija. V sredo se je sešel pruski dež. zbor, v katerem je vlada napovedala najkrutejši boj zoper Poljake v Nemčiji, katere hoče siloma ponemčiti in uničiti.

Domače in razne novice.

Ob novem letu. To številko »Rodoljuba« smo poslali vsem dosedanjim naročnikom. Prosimo jih, naj čim prej obnove naročnino in naj nam pridobe kar mogoče novih prijateljev.

Klerikalci in učiteljstvo. Klerikalci so ustanovili posebno klerikalno učiteljsko društvo. To društvo je imelo te dni v Ljubljani svoj občni zbor, na katerem se je pokazalo, da nimajo klerikalci prav nič zaslombe mej učiteljstvom. Vseh učiteljev in učiteljic na Slovenskem je nad 2000, v klerikalnem taboru jih je pa kar nekaj. Ravno tako je tudi z vsemi drugimi stanovci, z uradniki, z trgovci, z obrtniki itd. Klerikalci imajo na svoji strani samo tiste reveže na duhu, ki ne znajo ne pisati ne brati, ki ne vidijo dalje kakor v skledo in še svojih hlač nimajo.

Idila škofove oštarije. Gosp. knezoškof ima to hvalevredno lastnost, da se ne sramuje svojih sorodnikov, ampak jim rad pomore do boljšega kruha. Seveda je to sorodništvo postalo precej ošabno in visoko. Tako se o škofovem kočijažu, ki je menda škofov bratranec, pripovedujejo različne anekdote. Omenimo naj samo jedno. Hudobni jeziki pripovedujejo, da ima kočijaž navado, kadar škofa vozi na razne vizite, da se mogočno obrne nazaj in vpraša: »Tone, kam pa zdaj?« Beležimo to seveda z vso reservo. Tudi če je to le satira, je dobra, ker kaže, kako visoko je postalo to sorodništvo g. knezoškofa. Tega je pa g. knezoškof sam kriv, kakor kaže naslednja dogodbica. Pred kratkim je nekdo, ne vemo ali po opravkih ali iz radovednosti, šel v takozvano škofovo oštarijo. Lastnik te oštarije je škofov brat, opravila vrhovne natakariče izvršuje škofova gospa svakinja, a tudi dva hlapca, ki služita tam, sta menda s škofom v sorodstvu. Rečeni gospod, prišedši v to oštarijo, je zazrl idiličen prizor. Okrog soda je bila zbrana vsa »žlahta«, gospod knezoškof, njegov brat, gospa svakinja in oba hlapca-sorodnika. Na sodu so imeli liter vina in ga skupaj pili, prav po domače. Menda je samo en glaž krožil in čuli so se krepki glasovi: »Na zdravje!« Naš znanec ni hotel motiti te idile in jo je lepo odkuril. Nam je pa mož zatrjeval, da po njegovi sodbi bi tako visok knez katoliške cerkve, kakor je škof, pač moral malo gledati na svoje dostojanstvo, in ne bratovščine piti z vsakim, tudi ne v oštariji, ki se je otvorila samo, da bi imeli naši poštteni gostilničarji škodo. Mi pa smo možu rekli, naj si take pomisleke izbije iz glave. Če bi škof imel prave nazore o svojem dostojanstvu, bi bogatemu svojemu bratu sploh ne bil dovolil, napraviti ta »buschenschank«, še manj pa bi bil dovolil, da kaplan Nadrah pri sv. Jakobu s prižnice upije, kako so ljudje neumni, da hodijo v gostilne, najraje vino na dom nosijo in ga doma popijejo. Taka, sicer previdno zasukana, a vendar vsakemu razumljiva cerkvena reklama za škofovo oštarijo, je naravnost škandal, ki pa dobro kaže, kako daleč smo že prišli.

Škofova zavarovalnica. Bankerot duhovniške zavarovalnice »Unio catholica« je v klerikalnih krogih obudil strah in trepet. Bojé se za usodo škofove zavarovalnice in zato vpijejo kakor brezumni na nas, ker smo tako drzni, da sodimo o tej zavarovalnici ne s stališča koristi klerikalne stranke ali firme Vencajz & Breje, nego s stališča obče koristi. »Unio catholica« je propadla, ker v državi ni bilo prostora za novo zavarovalnico, ker je imela premalo kapitala in razni »žegni« tega nedostatka niso nadomestili in ker ni mogla vzdržati konkurence drugih velikih, denarno dobro podprtih zavarovalnic. To je bil povod, da je prišla v stiske. Hotela si je potem z goljufivimi manipulacijami pomagati, kakršne so v navadi tudi pri gotovih kranjskih katoliških konsumih in posojilnicah, a tudi to ni šlo in tako je prišel bankerot.

Prava sreča je, da so se druge zavarovalnice usmilile zavarovancev ter jih obvarovale velike nesreče. Prav iz tistih vzrokov, kakor »Unio catholica«, propade tudi škofova zavarovalnica, ker tudi ta nima pogojev za obstanek. V časih, ko se je ustanovila banka »Slovenija« nesrečnega spomina, je bilo še mogoče ustvariti narodno zavarovalnico, danes pa to ni več možno, ker se je zavarovalstvo tako razvilo, da Slovenci ne zmoremo potrebnega kapitala in bi absolutno ne mogli prenesti takega rizika, ker smo v to gospodarski preslabotni. Pri nas je mogoče ustvariti narodno zavarovalnico le, če bi se uvedlo obligatorno zavarovanje in če bi take zavarovalnice ustvarile vse slovenske dežele skupno. Taka zavarovalnica, ki bi jo ustanovile Kranjska, Primorska, Sp. Štajerska in južna Koroska, bi imela upanje, da se razvije, druga pa nobena. Najmanj upanja ima pa klerikalna strankarska zavarovalnica, ustanovljena na nezadostni podlagi in z nezadostnimi sredstvi. Ko bi nosili odgovornost za to spekulativno podjetje nekaterih denarja lakomnih klerikalcev voditelji te stranke, ko bi škodo morali nositi, bi nam gotovo ne prišlo na misel, baviti se s tem zavodom. Toda, če zavod propada, in to je neizogibno, imelo bo škodo ljudstvo, trpel bo naš itak sestradani kmet, nastane izguba na narodovem premoženju, in to nam vелеva, da ljudstvo svarimo pred to zavarovalnico, zakaj čim manj je zavarovancev, tem manjša bo občna škoda, ki jo povzroči propad tega društva. Sicer pa bomo imeli v kratkem priliko, se obširneje baviti s to zavarovalnico.

Kaplan v Dobropoljah, še nezrel a jako predrzen fant, je bil dne 30. m. m. pri okrajnem sodišču v Velikih Laščah obsojen na primerno globo, ker je pri spraševanju žalil nekega poštenega mladeniča, sina posestnika Erčulč, na surov način. To je lepo spraševanje, pri katerem se duhovnik tako obnaša, da ga mora sodišče kaznovati.

Na agitacijskem potovanju se mu je peč podrla. Klerikalci pogrevajo kaj radi vsakovrstne, časih prav brezmiselne in časih tudi popolnoma izmišljene dogodbice iz časa državnoborskih in deželnozbornih volitev, ter se delajo norca iz naprednih kandidatov. Popišimo torej tudi mi dogodbico iz časa deželnozbornih volitev in sicer dogodbico, ki ima to prednost, daje popolnoma resnična. Dobropoljski konzumar Jaklič je za časa

volitev tudi po Kočevskem ribaril glasove. V dobi te svoje agitacije je Jaklič prišel tudi v Kočevje in tamkaj prenočil v Hardetovi gostilni. Ne vemo sicer in tudi ne bomo poizvedovali, kakšne jedi in kakšno vino je Jaklič tiste dni užival po župniščih, vemo pa, da se je Jaklič tisto noč v Hardetovi gostilni primerila nesreča. Peč se mu je podrla! Ko jo je zjutraj odkuril, je napravil tako, kakor imajo navado mački. V ležišču je pustil nekak »signum memoriae«, ter ga pokril z odejo. Ko je dekla prišla v sobo, se je skoro onesvestila. Zdelo se jej je, da je moral sam peklenski vladar žgati smolo in žveplo, tako strahovit smrad je vladal v tej sobi. Že se je mislilo, da je bila ta soba prizorišče kakenga eksorcizma, a »Gospod« so povedali, da tako krščanski, v veri trden mož, kakor je dobropoljski konsumar, nikakor ne more biti v zvezi s hudobnimi duhovi. Končno je dekla vendar odgrnila plašč krščanske ljubezni, s katerim je bil pokril Jaklič tisti »signum memoriae«, ki ga je bil v postelji zapustil. Občno strmenje. Niti hišna dekla niti nihče drugi v Kočevju ni hotel tega Jakličevega spomina izprati in je bila gospodinja-krčmarica končno primorana, dotično posteljno opravo postaviti pod — kap. Pravijo, da v rečeni gostilni še sedaj zaman pričakujejo od pobeglega Jakliča primerno odškodnino. Plačaj, poslanec Jaklič!

Narodna zavednost. Slovenska občina Spodnja Šiška pri Ljubljani je v zadevi neke Alojzije Majer pisala mestnemu uradu v Smíchovu pri Pragi, tedaj čisto češki občini, pismo v nemškem jeziku! In zdaj se je zgodilo, česar bi nihče ne bil pričakoval. Občina Smíchov je odgovorila ne v nemščini — ampak v češčini in slovenščini. Zaslužena moralna zaušnica! Zdaj morda bo vedela vsaka slovenska občina, da češki in drugi slovanski občini je pisati slovenski.

Deželni odbor je dovolil cestnemu odboru metliškemu 1000 kron podpore. Za most pod Lebnikom, kojega so zadnji nalivi odnesli, dovolil je istotako podporo 200 K občini Starološki.

Potrjen zakon. Cesar je potrdil od deželnega zbora kranjskega sprejeti zakon gledé preložitve okrajne ceste od Spodnjih Gorij v Zgornje Gorje.

Nesreče očeta Cofka. Morda se naši čitatelji še spominjajo vrlega očeta Cofka iz Šmartna pri Litiji. Zaslovel je po svojih »arabcih«, katere je pa menda že vse »šintar« dobil v roke in zaslovel tudi kot župan in kot uzor klerikalcev, a zadnji čas se ni nič posebnega o njem čulo. Da mož ne bo popolnoma pozabljen, se ga moramo vendar zopet jedenkrat spomniti, zlasti, ker sta se mu zadnji čas primerili dve nesreči, in sicer obe pri — sodišču. Ni še posebno dolgo tega, kar je bil oče Cofek obsojen — ne vemo če na 24 ali na 48 ur. Seveda je kot moder mož vložil priziv. Ker pa rešitve dolgo ni bilo in le ni bilo, se je oče Cofek naveličal čakanja in se dal zapreti. Prenesel je svojo kazen s tisto udanostjo v voljo božjo, ki odlikuje vse prave katoliške može. Ko je že večji del svoje kazni prestal, pa so se odprla vrata in jetničar je očeta Cofka postavil čez prag, ker je bila višja instanca očeta Cofka oprostila krivde in kazni. Lahko si je misliti, kako pisano je oče Cofek gledal, ko se mu je dopovedalo, da

se je po nepotrebnem dal zapreti. Na zadnji dan starega leta je oče Cofek zopet stal pred kazenskim sodnikom, in ta dan ga je zopet zadela nesreča. Spoznan je bil krivim častikraje in obsojen na osem dni zapora, poostrenega z jednodnevnim trdim ležiščem. Ta dan je oče Cofek še bolj pisano gledal, sedaj pa ga mori skrb, če mu bodo »vrajtali« tiste ure, ki jih je prostovoljno in po nepotrebnem prebil v zaporu, ali če bo moral to kazen neprikrajšano prebiti.

Slika iz kmetskega življenja v Slovenskih Goricah. Nikjer na Slovenskem ni ljudstvo tako demoralizovano kakor v Slovenskih Goricah. To je tudi bridka resnica in skrajni čas je, da se vsi, ki hočejo narodu dobro, z združenimi močmi lotijo resnega dela za povzdigo tega ljudstva. Kake so razmere, so pokazale zadnje porotne obravnave v Mariboru, in to kažejo tudi novi slučaji. Naj navedemo jeden tak slučaj: Te dni je dalo sodišče zapreti tri znane tercijalke iz neke vasi v Slovenskih goricah, pobožno Jero P., ki je svoj čas nekega kaplana tožila pri dekanu, da prav ne mašuje, njeno pobožno sestro Lizo ter Lizino nezakonsko hči Mico. Že pred kakimi desetimi leti so bile te ženske v preiskavi zaradi detomora, a so po ceni izšle. Mica se je potem omožila z nekim Lovrecom, ali zakonska sreča je le malo časa trajala. Lovrec je nekega delavca sunil z nožem v trebuh; dotični delavec je umrl, Lovrec pa je moral za šest let v ječo. Ko se je vrnil, je bila njegova lepa in pobožna Mica že pri nekem vdovcu in neče več o možu nič slišati. To je moža razjezilo in izdal je v tej jezi rodbinsko tajnost, da je bila njegova žena kot samica trikrat v blagoslovljenem stanju, in da je vse tri otroke s pomočjo matere in tete umorila. Oče jednega teh otrok je bil takratni domači kaplan, oče drugega otroka pa sosedni župnik. Kakor se čuje, je Mica že priznala, da je ta dva otroka umorila, o tretjem pa neče nič vedeti. Obravnava bo vsekakor zanimiva.

Iz Moravške doline se nam piše: »Prostovoljno gasilno društvo« v Moravčah stavilo je na tukajšnji občinski odbor prošnjo, naj bi isti prispeval k pokritju stroškov za napravo gasilnega orodja. Gosp. župan je v seji dne 29. dec. predlagal, naj se gasilnemu društvu dovoli prispevek 200 K. Občinski odbor pa je zavrnil prošnjo v celem obsegu, za kar se ima društvo zahvaliti nekaterim farovškim kimovcem (dvoreznim mečem), o katerih bomo svoječasnó kaj več poročali. Naj izve svet, v kakih razmerah živi gasilno društvo v Moravčah in kako skrbi za isto domovna občina. K sklepu kličemo odbornikom, ki niso hoteli in ki niso upali z besedo na dan, da bi pritrdili g. županovemu predlogu: Pomilujemo Vas!

Kako se vzgajajo naši mladi fantje v »Alojzevišču«? »Soča« piše: »V Alojzevišču« (v Gorici) se sprejemajo, kakor znano, le otroci od 9.—14. leta. Mi smo o tem zavodu le jako malo pisali, akoravno bi se morali že mnogokrat oglasiti in pribiti škandale, katere pripovedujejo 10—12 letni fantiči, ki so tudi bili, oziroma so še tako nesrečni, da morajo bivati v tem zavodu. Groza nas je obhajala, ko smo slišali iz ust nedozorele mladine take stvari, kakor jih je uganjal z različnimi gojenci v »Alojzevišču« šolski brat Fridolin in

tudi tu nam zastaja pero, tako da ne moremo zapisati drugega, kakor da je za njegova dejanja premalo rečeno, ako rečemo, da je uganjal z otroci svinjarije. Znano je tudi, da se otroci v tem zavodu do skrajnosti pohujšajo, in kdor je imel priliko s kakim gojencem iz Alojzevišča priti skupaj, se je o tem lahko prepričal kedarkoli. Pa ne samo to. V Alojzevišču se vceplja otrokom, posebno v zadnjem času, naravnost sovraštvo do starišev in drugih sorodnikov, ako so isti slučajno naprednjaki. — Pred kratkim smo namreč slišali, da prefekt-bogoslovec uči, da so taki stariši, oziroma sorodniki, prestopili k drugi veri in jih svari, naj ne bodo tudi oni taki. Torej zraven slabe hrane in oskrbe, katero imajo naši otroci v Alojzevišču, in zraven vsega pohujšanja se godi še to? Stariši, pomislite dobro, predno izročite svoje otroke v tako klavnico.

Okostja v vinogradu. V Zburah pri Mokronogu našli so delavci pred nekaj dnevi pri rigolanju dobro ohranjena okostja treh oseb. Starejši ljudje pripovedujejo, da je bil vinograd poprej last nekega kmeta, ki je imel tudi vinsko kupčijo in ki je bil na sumu, da več premožnih ljudij, ki so pri njem vino kupovali, ni bilo več na dan, da jih je spravil v stran. Dokazati se mu to seveda ni dalo. Dotični kmet leži že več let v grobu, a iz tega, da so našli sedaj okostja v njegovem vinogradu, se sklepa, da omenjeni sum ni bil neopravičen.

Živo srce izven telesa. »Vossische Zeitung« in razni nemški listi poročajo, da se je na fiziološkem kongresu v Turinu posrečilo videti delovanje srca izven telesa, in sicer je kazal profesor Lock zajčje srce, kako bije. Tudi profesor Kubljako v Peterburgu je pokazal, da je možno še več ur vzdržati srce utripajoče. Srce sme ostati do 20 minut mrtvo, a potem, če se mu dovaja neka tekočina telesne gorkote, bije zopet. Zdravniki trdijo torej, da živi srce še nekaj ur po smrti.

Umor starca. Iz Dobrzana poročajo: Po noči 29. decembra m. l. sta delavca Blažkovec in Boška popijala vso noč. Domov grede sta ujela psa in ga neusmiljeno trpinčila. Na cesti je delal že 86letni cestar Jurij, ki je pijana delavca grajal. Blažkovec je zgrabil lopato in Jurju razklal glavo. Nato sta oba z lopatama razsekala truplo. Morilca sta že v ječi.

Dota po teži — neveste. Na Silvestrov dan je bila v Kraljevem Gradcu poroka hčerke posestnika Josipa Duchačka z gostilničarjevim sinom Václavom Budilom. Na svatovščini je dejal nevestin oče: »Svoji hčeri dam toliko kron za doto, kolikor jih v poročni obleki odtehta.« Nato so nevesto stehali in našli, da tehta 62 kg. Oče je šel na to v svojo blagajnico in prinesel vrečo, v katero je nasul kron za 62½ kg. Pol kg je dodal za vrečo. Ko so krone prešteli jih je bilo 13.500.

Angleški častniki morileci Burov. Iz Pretorije se poroča nemškim listom sledeče o grozovitosti Angležev v Južni Afriki: Na Severu Transvaala, zahodno Pietersburga, je gorat, a jako plodovit okraj, ki se zove »Spelonken«, ker so se ondi skrivali roparski kafri. Okraj je zasedlo 120 mož takozvanih »Buschveldt-Carbineers«. V sredi m. l. so ujeli Angleži najprej 6, potem 3 in končno 8 Burov. Pri tem lovu sta bila tudi dva častnika. Ta dva sta poslala svoje patrulje strani in med tem s svojim revolverjem ali karabincem postrelila ujetnike. Potem sta pa dejala, da so hoteli Buri pobegniti. Moštvo in podčastniki so bili

baje radi take brezsrčnosti sila ogorčeni ter so vse početje svojih častnikov objavili. Vrše se sedaj preiskave, ki pa se morda potlačijo. A taki dogodki morajo Bure le še bolj razbesniti.

Loterijske srečke.

Gradeo, 4. januarja.	1, 40, 78, 87, 64.
Brno, 8. januarja.	38, 61, 75, 79, 69.
Dunaj, 4. januarja.	63, 8, 72, 22, 56.
Praga, 18. decembra.	32, 7, 59, 38, 71.
Lino, 28. decembra.	60, 62, 17, 31, 38.
Trst, 28. decembra.	17, 22, 6, 19, 2.

Tržne cene v Ljubljani

28. decembra 1901.

	K	v		K	v
Pšenica, 100 kg	19	—	Špeh povejen, kgr.	1	60
Rež, „	15	—	Surovo maslo, „	2	—
Ječmen, „	13	60	Jajce, jedno	—	8
Oves, „	16	—	Mleko, liter	—	20
Ajda, „	14	40	Goveje meso kgr.	1	30
Proso, „	16	—	Telečje „	1	35
Koruza, „	13	40	Svinjsko „	1	50
Krompir, „	4	20	Koštrunovo „	—	80
Leča, lit.	—	20	Piščanec „	1	20
Grah, „	—	50	Golob „	—	40
Fižol „	—	30	Seno, 100 kilo	7	—
Maslo, kgr.	2	40	Slama, „	6	—
Mast, „	1	50	Drva trda, klfr.	9	60
Špeh svež, „	1	30	„ mehka, „	5	80

Učenca

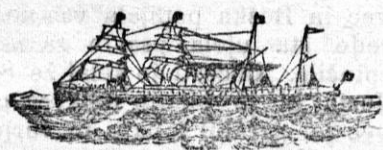
starega 13 do 14 let, iz dobre hiše, takoj vsprejme **Fran Wisjan**, sedlar v Ljubljani, Rimska cesta št. 11.

Salame

iz šunkna 1 gld. 10 kr., domače salame 1 gld., dunajske salame 80 kr. kilo, kranjske klobase, samo prešičevo meso, velike, 18 kr. ena, šunka s kožo „brez kosti“ (Rollschinke) 90 kr. in 1 gld. 10 kr., suho meso in slanina 66 kr., suhe glavine, skoro brez kosti, 40 kr. kilo in drugo prešičevino pošilja po povzetju (2847—2)

Janko Ev. Sirc v Kranj-u.

Red Star Line, Antwerpen

v Ameriko.

Prve vrste parobrodi. — Naravnost brez prekladanja v New York in v Philadelphijo. — Dobra hrana. — Izborna oprava na ladiji. — Nizke vožne cene.

Pojasnila dajejo:

Red Star Line, 20, Wiedener Gürtel, na Dunaji ali (1115—23)

Ant. Rebek, konc. agent v Ljubljani, Kolodvorske ulice šte. 34.

Zmešane lase

kupuje po najvišjih cenah in plača bolje nego vsaka zunanja firma

Ludovik Businaro

v Ljubljani, Hilšarjeve ulice št. 10.

Nabiralce las opozarjam s tem uljudno na mojo firmo.

Stanje hranilnih vlog:
15 milijonov kron.

Rezervni zaklad:
okroglo 350.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljanska

na Mestnem trgu

zraven rotovža

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsacega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice. Poštno-hranilnične sprejemnice se dobivajo brezplačno.

(13—1)

Kot prava
dobrota

in potreba za vsako družino se
izkazuje vsak dan bolj uporaba

**Kathreiner-
Kneippove sladne
kave.**

Nobena skrbna gospodinja naj se
ne pomišlja dalje uvesti to tečno
in zdravo pijačo.

Ni čistejše primesi in boljšega na-
domestila za zrnat kavo, kjer je ta
zdravniško prepovedana.

Kathreiner-Kneippova sladna kava
se dobiva pristna samo v izvornih
zavojkah z varstveno znamko
»župnik Kneipp«. Odprto odtehtana
ali drugače zavita kava ni nikoli

Kathreinerjeva.